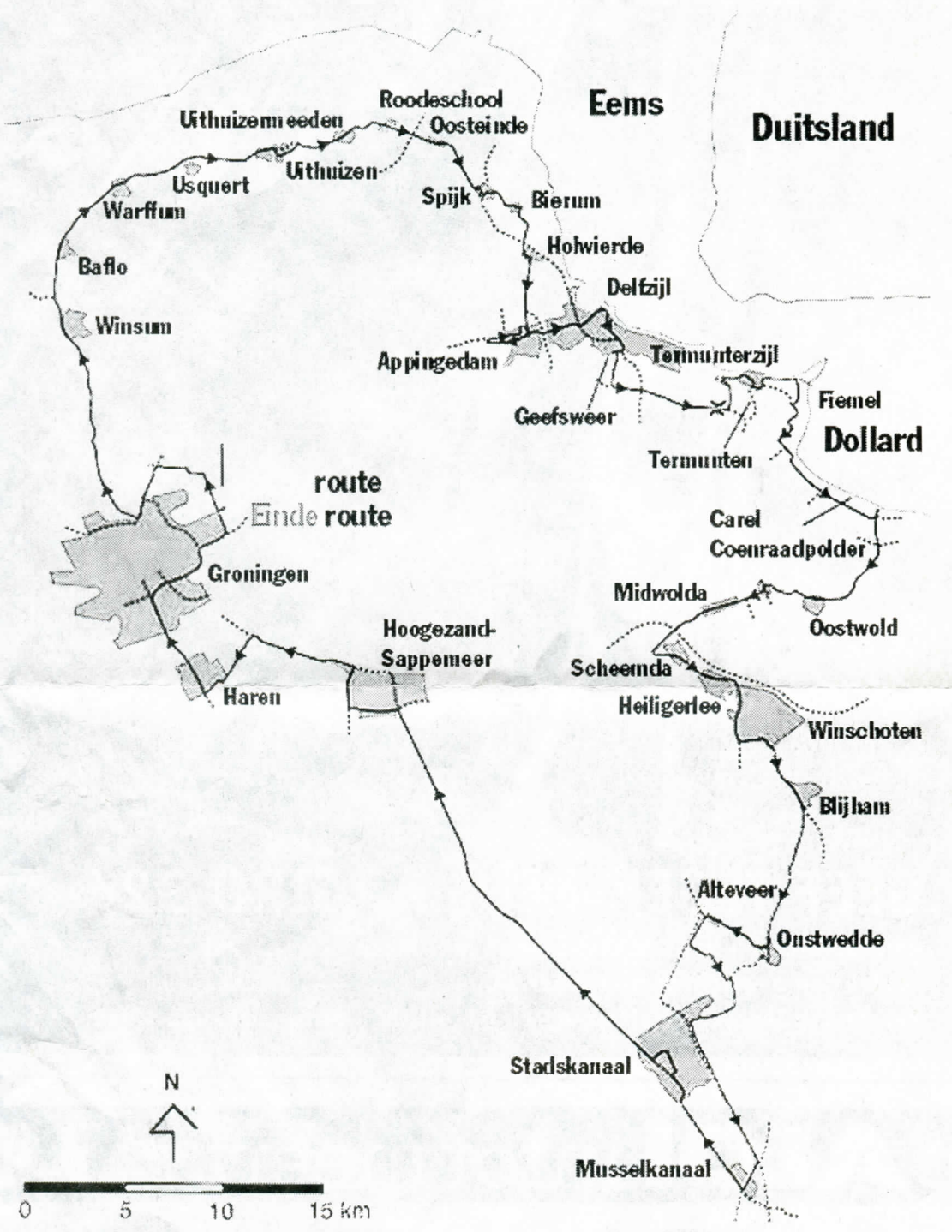

Route van 190 kilometer voert langs herinneringen aan bevrijders van 1945

Met de auto langs sporen van strijd in provincie Groningen

Door Hennie Lemein

De route wordt in het boekje geïllustreerd door een kaartje. Extra aandacht wordt 'onderweg' gevestigd op het Museum 1939-1945 in Uithuizen, de hervormde kerk in Bierum, de brug over de Grote Heekst in Hohwierde, de Nicolaïkerk in Appingedam, het NS-station in Delfzijl, de bun-

Sporen van strijd in de provincie Groningen.

Onder die veelzeggende naam is een 190 kilometer lange autoroute uitgezet, die voert langs sporen van verbitterde strijd in april en mei 1945. In een door Franz Lenselink geschreven boekje wordt als startpunt van de route het Bevrijdingsbos aan de Stadsweg in Groningen aanbevolen, maar evengoed kan op elk ander punt het traject worden gestart.

Jaarlijks herdenken wij de vierde mei en vieren wij de vijfde mei. De oorlog die hiermee in onze herinnering wordt gebracht kent steeds minder sporen en herinneringen aan de bevrijders van onze regio. De route leidt langs een aantal locaties in de provincie waar hevig is gevochten en vertelt de historie van deze plaatsen in de context van de bevrijding van de regio, constateert commissaris Hans Alders in het voorwoord.

'Sporen van strijd in de provincie Groningen' is in tweeën geknipt. In het eerste deel van het boekje wordt de lezer geïnformeerd over de strijd die de bevrijders hebben moeten leveren om het verzet van de Duitse bezetters te breken. Het verhaal van 'de strijd' begint begin april, wanneer een verkenningsseenheid van de Eerste Poolse Pantserdivisie op 11 april bij Musselkanaal de provinciegrens overschrijdt. In de volgende dagen zouden de Polen verder oprukken in noordelijke richting: naar Winschoten. Een tweede geallieerde opmarsroute was gericht op de stad Groningen.

Terwijl de Polen de verbinding tussen het Groninger land en Duitsland afsneden, wachtte de Canadezen een andere taak. Na de verovering van de stad Groningen moesten zij het platteland zuiveren van Duitse troepen. De bevrijding van de provincie Groningen voltrok zich in drie regio's: de grensstreek tussen Musselkanaal en de Dollard, de stad Groningen en het 'bruggenhoofd Delfzijl'. In zijn boek beschrijft Lenselink die strijd van heldenmoed, taai vasthoudendheid, vindingrijkheid en vrijheidsdorst. De commissie bestaande uit Bert Boon, Gerard Hoogboom, Arie van Nieuwkoop en Theo Zijlema, stelde de bij de tekst passende route samen. „Een route die laat zien wat een mens kan doorstaan en volbrengen wanneer zijn hoogste goed, de vrijheid, in het geding is”, meldt Hans Matthijsse, voorzitter van het gemeentelijke 5 Mei Comité Groningen.

Tussen 11 april en 2 mei werd felle strijd geleverd. Farmsum en Delfzijl werden het laatst bevrijd. Drie weken na de eerste verkenning in Musselkanaal (die soepeltjes verliep omdat de IJzeren Klap als enige brug in de omgeving over het Stadskanaal niet was vernield) was de laatste gevechtsoperatie op Nederlands grondgebied beëindigd. Zo'n tweehonderd Duitse en honderd Canadese militairen sneuvelden alleen al in de bittere strijd rond Delfzijl. Negentig burgers verloren het leven. De materiële schade was ook groot. Appingedam, Holwierde en Woldendorp raakten zwaar beschadigd. De schade in Delfzijl viel mee, maar het kostte vele jaren om de meeste sporen van strijd uit te wissen. „Van harte spoor ik aan kennis te nemen van de sporen die in deze provincie zijn getrokken tijdens de dagen van de bevrijding en daarmee te herdenken degenen die hiervoor hun krachten en soms hun leven gaven”, zegt Alders.

ker in Geefsweer, de voormalige luchtdoelbatterij 'Termunten' bij de Fiemel, de voormalige luchtdoelbatterij 'Dollart-Stüd' in de CC-polder, het Museum voor oorlogshistorie in Midwolda, de Militaria Verzamelgroep in Winschoten, de monumenten in Winschoten, Winschoter Hoogbrug, de omgeving van Tange-Alteveer, de brug IJzeren Klap in Musselkanaal en de wateroren in Stadskanaal.

Het 60 pagina's tellende boekje, uitgegeven door Erven B. van der Kamp BV in Groningen, is ondermeer verkrijgbaar bij het VVV/ANWB-kantoor in Winschoten en kost tien gulden.